

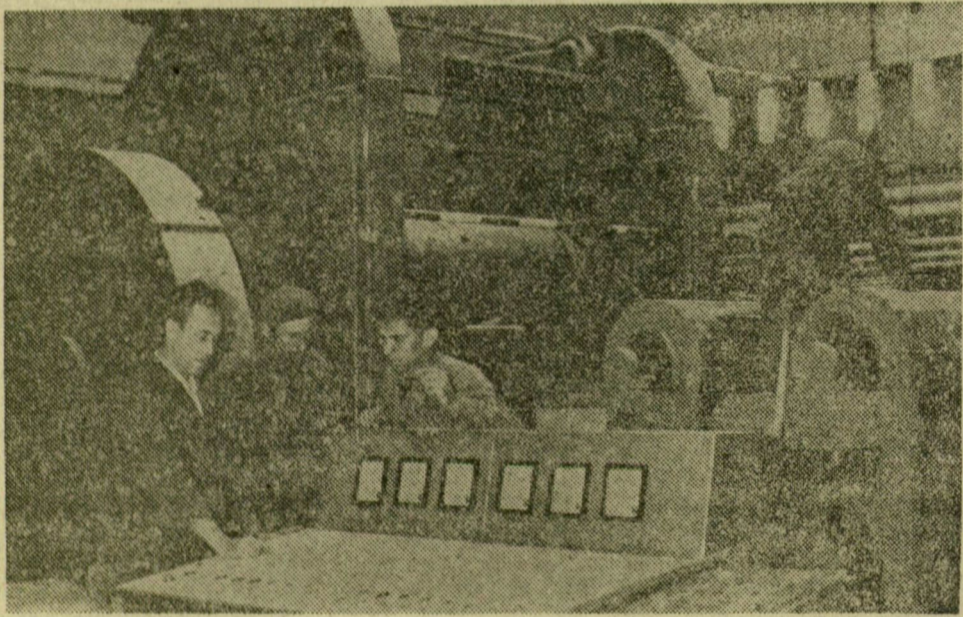
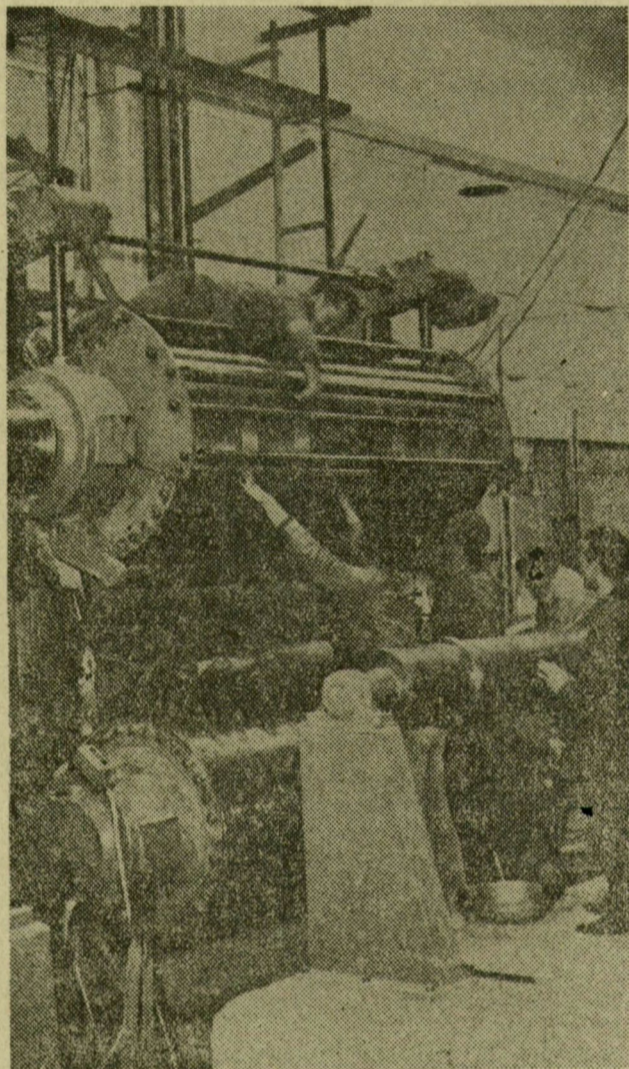
A tervezettnél hamarabb

A beruházási programnál jóval előbb kezdik meg munkájukat a szegedi gumigyár első gépegységei. A gépek érdekessége, hogy gyártmányaik szerint igen sokféle. A tervezők általában igyekeztek a legmodernebb, s a leggazdaságosabban termelő gépeket tervezni és beszerezetni. Felső képünkön például a csehszlovák formaprések láthatók. Ezeket „sütik” majd a cipőtalpakat, a különböző apró gumigyártmányokat. Mögöttük még a villanyserelők dolgoznak, előttük az útburkolók. Néhány nap múlva már ezek a gépek is munkára készen állnak majd.

Második képünk az első vulkanizáló gépet mutatja. Ez nemcsak a vulkanizálók között első, hanem valamilyen gép előtt is. Nemcsak azért, mert sokmillió forintba került, többé mint a mellette levők, hanem mert elsőnek próbálták ki. Ezzel a géppel gumihevedert gyártanak majd. Amíg munkába nem állítják technológiai sorrendben a vulkanizáló megelőző gépeket, addig félkész áruvaj Budapestről látják el. Ez a gép szeptember 10-én kezd meg a próbagyártást. A munkások a próba előtt ellenőrzik és tisztogatják a hengereket.

Harmadik képünkön a Karl-Marx-Stadt-i gépgyár egyik készítménye látható, előtérben a vezérlőasztallal. A szerelőipari vállalat dolgozói a német gyár szerelőjével itt is az utolsó műveleteknél tartanak. Néhány nap múlva megtartják a géppróbát.

Az óriás területű gépcsernokban még sok munka van hátra ahhoz, hogy elmondhassuk: teljes üzemmél készen áll a termelésre a szegedi gumigyár beruházásának első lépcsője. Ma még a gépek szerelésén, egy részének csak alapozásán dolgoznak a munkások, de máris azzal a gondlattal foglalkoznak a vezetők, hogyan, s miként bővítsék ezt a csarnokot. A bővítés, pontosabban a beruházás második lépcsője tervének megvalósítása is napirendre került. Folyznak a tárgyalások, s rövidesen megszületik a döntés, amely megszabja, hogyan és milyen mértékben épül tovább a szegedi gumigyár.

Közel ötezer vasutas 634 brigádjának munkaversenye

A MÁV szegedi igazgatóságának szolgálati helyein közel öt éves múltat tekint vissza a szocialista brigádmozgalom. Mióta megalakultak az első brigádok, az igazgatóság, a szak szervezeti bizottságok, a párt szervezettek állandóan segítik a dolgozókat e nemes kezdeményezésén. Évente többször is napirendre tűzik párt szervezeti, szak szervezeti vezetőségi üléseken, taggyűléseken a szocialista brigádmozgalom helyzetének vizsgálatát, s ilyenkor mindig megszabják a további tennivalókat.

Legutóbb Szeged-állomás és a Szegedi Pályafenntartási Főnökség, valamint a Szeged-

di Fűtőház szak szervezeti bizottságai tárgyalták meg ülésükön a munkaversenyt, a szocialista brigádmozgalom helyzetét. Az igazgatóság központi szolgálata pedig aktívulést, szakosított szocialista brigádvezetői értekezletet tartott. Ezeket a megbeszéléseken rendszerint az igazgatóság vezetője és helyettese, vagy az egyes osztályok vezetői voltak az előadók. Rendszeresen kaptak elvi és gyakorlati segítséget a csomóponti pártbizottságtól is a szocialista brigádok.

E rendszeres foglalkozás eredménye is az, hogy ma már 634 brigád közel 5 ezer

fővel vesz részt a szocialista cím elnyeréséért, vagy megtartásáért folyó versenyben. A brigádtagok a példamutató munkájuk mellett jeleskednek a társadalmi munkában is. A Szeged-állomás szocialista brigádjai például 1263 társadalmi munkaórát vállaltak, 41 újítási javaslatot nyújtottak be, többen vettek részt szakmai és politikai oktatásban, 34-en pedig idegen nyelven tanulnak. Elmondhatni, hogy állandóan erősödik és gazdagodik a szocialista brigádmozgalom a MÁV szegedi igazgatóságának szolgálati helyein.

Sziládi Sándor

Akik a jövőért estek el

Ötezen véreztek el az országban a legjobbak közül az ellenforradalom kegyetlen bosszúhadjáratában, és öt bányász hullott el a felsőgal-lai csendőrsortúznél, amely 1919. szeptember hatodikán dördült el. Mondhatná valaki: mi ez az öt gyilkosság az ötezerhez képest? A felelet nem lehet más: az ötezer, a Horthy fővezérletével újra hatalomra került földesurak, iparbárok, bankárok, főpapok és tiszti különítmények bosszúhadjáratának áldozata, a történelmi múlt egy rövid időszakáért, a négy és fél hónapos proletárdiktatúráért. Mert „Magyarország e tavaszán a világ homlokán tombolt”.

Az öt bányász halála a negyedszázados rémuralom kezdetét jelezte.

A proletárdiktatúra vívmányait felszámoló Peidl-kormány tiszavirág életű közszereplését a román imperialisták megszálló seregeivel együttműködő Friedrich-kormányé követte. A munkások bérét felére csökkentették, a napról napra hatalmasabbá váló infláció ennek értékét is tovább morzsolta. Az előző őszen még nyegenként dolgoztak a vasiparban, egy évvel később már csak tízezen. Így volt a többi szakmában is. Több mint százezer munkanélküli nyomorgott, a segély megszűnt. Ötvenezen kerültek börtönbe és internáló táborba, a terror, az erőszakoskodás, a gyilkos elöntötte az országot.

Vén Dunának hőmpolygó
[hulláma
Vidd világgá bánatunk
Elnyomóink véres
[gazságára
Világ előtt te légy
[tanúnk

— énekeltek a megkínzottak, a legbátrabbak, akik vállalták a szenvedést, s elég elszántak voltak ahhoz is, hogy tovább folytassák a küzdelmet.

A bányákban tizenkét órás munkanap volt. Egymást követték az erőszakos bérletörések. Szólni nem lehetett. Aki tiltakozott, azt lázítóknak nyilvánították, rács mögé,

vagy a Duna fenekére került.

Tatabánya nyugtalankodott. A belügyminiszter úr ökegelmessége felkérte a román parancsnokságot, küldjön egy századot a rebellis bányavidékre. A megfélemlítés nem érte el célját: a keserűség, a düh erősebbnek bizonyult a félelemnél. Sztrájkba lépett Tatabánya, Felsőgalla, Nagymányok, Szászvár, Komló.

A kaposvári katonai körlet parancsnoksága jelentést küldött Siófokra Horthynak: Nagymányokon minden leállt. Szén hiányában a mázai villanytelep is. Kényszert kell alkalmazni! — rendelkezett a fővezér. Kaposvárról páncélvonat ment Nagymányokra, Sásdról gyalogság, Tolnárol egy század, két géppuskával. A bányászok besorozhatók — mondta Horthy —, s ha nem dolgoznak, falhoz velük.

Tolna megye alispánja jelentette: a bányászokat ott munkára kényszerítette a karhatalom.

Tatabánya—Felsőgallán a bányászokban lobogott még a proletárforradalom gyújtotta láng. Léptük keményen dobbant, tekintetük dacos volt és halált megvető. Az asszonyok éheznek! A gyerekek éheznek! — kiáltották. A csendőrkülönítmény vállhoz emelte fegyverét. A főhadnagy vezényelt: Tűz!

Öt névtelen áldozat sírhalmára nyitotta meg a mártírsírok végtelen sorát. Az öt bányász, aki negyvenöt évvel ezelőtt, é napon esett el, már a jövőért adta életét: az új felszabadulásért, a végelegesért.

Méltán illeti emléküket tisztelet. Önfeláldozásuk, mártíromságuk évfordulója esztendőről esztendőre a bányásznapra ünnep, amely alkalom számvetésre, emlékezésre, s elszánt fogadalomra: a harc továbbfolytatásáért a szabad hazában, új viszonyok között, hogy a munkáshatalom — ahogy véreket hullató hitvallói egykor megámodták — töretlen, tiszta fényben ragyogjon.

Vadász Ferenc

Zsombó embere az Országházban

Augusztus 18-án érkezett a távirat a zsombói tanyákra, Tombác János portáját kereste a postás.

Tombác János zavartan bontotta fel a táviratot. De az első pillantással megtudta, hogy jó hírt hozott a futár. Alkotmányunk ünnepén népköztársaságunk kormányza a „Népművészet mestere” kitüntető címet adományozta a híressé vált népi mesemondónak és a kitüntetés, meg a vele járó penzjutalom átvételére az Országházba invitálták.

Nagy gondok következtek. Volt ugyan már Pesten valamikor, de egyedül mégsem merte nyakába venni a pesti utca- és házrengeteg. A tanító úrral tanácskozott, mit kellene tenni. Végül a tanyai tanítók hagyományaihoz híven Kovács Almos tanító és Tombác János népi mesemondó együtt indultak a fővárosba a nagy „tisztoségre”.

Pesten először a Művelődésügyi Minisztériumba, majd az Országházba iparkodtak. János bácsi leült a leghátulsó székbe, ahogy illik és ahogy hányavetett paraszti élete során megszokta. Aztán Molnár János miniszterhelyettes kívánságára „arra alkalmas személyök” karon fogták és az első sorba ültették. Lehet, hogy frissen pödrött nagy bajusza, mindig mosolyra álló derűs

tekintete, vagy még inkább országos érdeklődést kiváltó mesemondó készsége vitte őt előre a „miniszterök” közé. Persze nem is sokan vannak. Mindössze hatan az ország minden részéből.

Köszöntések, kézszerítések, fényképezők és filmezők katonagáza kissé meleg hangulatot teremtett. Aztán karikába ültek és egy-egy pohár bor mellett mesét rögtönzött. Arról mesélt, hogy menekítette meg a századját a vihar elől katonakorában egy gomba segítségével és aztán hogy tett „csudát” a piactéren a századparancsnokával az álmélkodó falusiak szemé láttára. Majd ledültek a székről a derűltég közepete és ünnepelték a mesemondót.

De hamar eltelik ilyenkor az idő! Indulni kellett. Egy-két ajándék az unokáknak, „az asszonypajtásnak”, és a mesék olyan sokszor idézett sebességével röpültek vissza a szegedi homok világába. Útközben egy egész sereg utast szórakoztatott mókáival, tanulságos példabeszédekével.

A dolgoz hétköznapiok egymásutánját gyakran szakítja meg azóta is egy-egy autós vendég, riporter, újságíró, hogy személyesen győződjene meg János bácsi mesemondó készségéről.

Köszöntjük Csongrád megye harmadik kitüntetett népművészt, Tombác János mesemondót, a népművészet mesterét!

Börösk Vince

Már termel a kislódi új bauxitbánya

A Veszprém megyei Kislőd község határában új bauxitbánya kezdte meg működését. A hegy mélyében levő telepet több mint egy kilométer hosszú vágattal közelítették meg, majd vágatokat hajtottak ki és így tették hozzáférhetővé az ércet. A korszerű berendezésekkel, rakodógépekkel felszerelt bányában a munka igen kifize-

tődő, mert a többi bányával ellentétben ezen a területen a termelést nem nehezítik a földalatti vizek, a hegy mélyére vezető szállítóúton elektromos meghajtású mozdony hozza napszíre a kitermelt anyagot.

A már üzemszerűen termelő bányából évente hatvan-ezer tonna érc kerül ki.